

**DUTCH A1 – STANDARD LEVEL – PAPER 1**  
**NÉERLANDAIS A1 – NIVEAU MOYEN – ÉPREUVE 1**  
**NEERLANDÉS A1 – NIVEL MEDIO – PRUEBA 1**

Monday 19 May 2003 (morning)  
Lundi 19 mai 2003 (matin)  
Lunes 19 de mayo de 2003 (mañana)

1 hour 30 minutes / 1 heure 30 minutes / 1 hora 30 minutos

---

**INSTRUCTIONS TO CANDIDATES**

- Do not open this examination paper until instructed to do so.
- Write a commentary on one passage only. It is not compulsory for you to respond directly to the guiding questions provided. However, you may use them if you wish.

**INSTRUCTIONS DESTINÉES AUX CANDIDATS**

- Ne pas ouvrir cette épreuve avant d'y être autorisé.
- Rédiger un commentaire sur un seul des passages. Le commentaire ne doit pas nécessairement répondre aux questions d'orientation fournies. Vous pouvez toutefois les utiliser si vous le désirez.

**INSTRUCCIONES PARA LOS ALUMNOS**

- No abra esta prueba hasta que se lo autoricen.
- Escriba un comentario sobre un solo fragmento. No es obligatorio responder directamente a las preguntas que se ofrecen a modo de guía. Sin embargo, puede usarlas si lo desea.

*Schrijf een commentaar bij een van de volgende teksten:*

1. (a)

In de kunst was het Hogere – met de H van Hoofdletter – in diskrediet geraakt. Ook wat godsdienst, seksualiteit en politiek betrof deden zich vergelijkbare ontwikkelingen voor. Men begon met de bewering dat het ene net zo goed was als het andere, en op het laatst wist niemand beter of het lagere was interessanter dan het hogere.

5 De godsdienstige sekten trokken meer volk dan de kerk, het leek ziekelijker een monogaam stelletje met een kinderwagen te zijn dan een dolgedraaide seksmaniak en in de politiek... Nou ja, ik heb nu even geen trek in de politiek.

10 Het was allemaal zo mooi begonnen. En het had zeker ook nut, die ontluistering van het Hogere. De democratie leek ermee gediend, de vrijheid, de gelijkheid en de broederschap. Iedereen kon dichten. Iedereen bezat het ware geloof. Seks was er voor allen, overal en te allen tijde.

15 Ik heb – op mijn bescheiden terrein – ook zelf een beetje aan die ontluistering meegewerkt. Het begon toen ik in 1968, bij mijn debuut als dichter, luid van de daken riep dat ik de regels *Ziezo, de dag zit er weer op, bekroond door snert met worst* als de meest onsterfelijke versregels uit de Nederlandse literatuur beschouwde. Daarna werd het alleen maar erger.

Hoewel, ook weer niet te lang. En met mate.

20 Het moment lijkt nú echter gekomen dat allen, zelfs de fanatiekelingen en losbollen uit de glorie-tijd van de jaren zestig, druk bezig zijn zich af te vragen of we met de doorenhutseling van alle waarden niet te ver zijn gegaan. Of we wel ongestraft het essentiële en de afwijkingen op één lijn hebben gesteld, het triviale voor minstens zo waardevol als, of zelfs waardevoller dan het hogere aanzagen.

25 We wentelden ons in experimenten met relaties en bleken er doodongelukkig mee. We moedigden de massacultuur aan en zitten nu opgescheept met de terreur van de treurbuisgietchels. We verklaarden geld, succes en zakelijkheid heilig en eindigden met de aanbidding van de economie.

30 De seksuele vrijheid en het televisie-amusement werden pseudo-religies, de financiële pagina en de beurskoersen pseudo-bijbels. Geen wonder dat er, als er dan toch vermommingen van religies moesten bestaan, het probleem van dé religie opnieuw voor ons opdoemde. Geen wonder dat er, als we het dan toch niet zonder nabootsingen van heilige teksten konden stellen, opnieuw interesse voor het laatste woord opdook. Het triviale en het al-te-eenduidige ruimden langzaam maar zeker het veld voor een hernieuwd verlangen naar symbolen, naar metaforen.

35 Het is een traag proces geweest, want we waren lui en verwend geworden. Er ging nu eenmaal een geruststelling uit van het lagere. Het hogere is namelijk vervuld van onrustbarendheid. “Men weet wat men heeft en niet wat men krijgt”, ziedaar de lievelingsleus van de welvarende mens. Nu is gerustheid een mooi goed, maar ze heeft ook het bestaan van onze onverschilligheid gerekt. Voor het scheppen van kunst is een bepaalde ongewone spanning nodig. Voor onze creativiteit en vitaliteit bleek een spanning 40 tussen het aardse en het hemelse onmisbaar. In tegenstelling tot wat de sociaal voelende ontluisteraars hoopten en verwachtten kwamen we er achter dat het doe-maar-gewoon de dood in de pot was. Dat het alles-moet-kunnen geen bergen verzette.

Waar alles van evenveel waarde is lijkt uiteindelijk niets waardevol meer.

Uit: Gerrit Komrij, *Met het bloed dat drukinkt heet* (bewerkt), Amsterdam (1991)

- Bedenk een titel die het best de inhoud en vorm van dit fragment weergeeft. Licht je keuze toe.
- Wat bedoelt de schrijver met “het Hogere” in deze tekst?
- Welke stijlmiddelen tref je het meest aan in deze passage?

1. (b)

Hoor,  
het is de lucht, of liever,  
de wind:  
lichte vingers betokkelen snaren  
5 een blauw trommelvel.

het is water, of liever,  
de koelte:  
het vlugge trippelen  
over ongewis glas: glad, rimpelend, glad.

10 het was hetzelfde voorheen daarna,  
en nu ook weer: natuur.  
er passen mensen in, dieren, genietingen.

binnen een vogel zing ik mee,  
binnen een drinkglas naar de zon getild schitter ik.  
15 ik wil mijn wereld omdat ik mijzelf wil.

vrouwen dragen mijn masker in dorpen  
en mannen mijn stem achter de hagen  
ik houd van mijzelf in anderen, veel, veel.

20 hier is goed geluid en  
er is licht om de ogen te troosten,  
ook in de nacht,  
en ik zie mijn leven op mijn oogleden:  
leven, wereld, vrouwen en mannen.

25 ik zwerf verliefd in mijzelf, in mijn groen  
en de horizon rimpelt verder.

en verder?  
er is geen dood omdat er leven is.

Uit: Jan G. Elburg, *Gedichten 1950 – 1975*, Amsterdam (1975)

- Beschrijf de relaties tussen de ik-persoon in dit gedicht en zijn omgeving
- Het “observatiepunt” van waaruit de dichter zichzelf beschrijft is wisselend. Leg dit uit.
- De slotregel (*r.* 27) is een soort conclusie van het voorafgaande. Leg dit uit.